Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella
WYMAGANIA EDUKACYJNE - **Geografia**
KLASA: **VIII**
rok szkolny **2026/2027**
nauczyciel **Elżbieta Kacprzak**

Podręcznik: Oblicza geografii 3, zakres podstawowy, Nowa Era

Dział I: Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski

1. Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

a) podaje wartość powierzchni Polski oraz długość granic
b) wymienia i wskazuje na mapie państwa graniczące z Polską
c) wskazuje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów
d) wymienia obszary morskie wchodzące w skład terytorium Polski
e) wymienia na podstawie mapy tematycznej jednostki tektoniczne Europy
f) podaje przykłady państw europejskich, które leżą w obrębie różnych struktur geologicznych
g) przedstawia podział dziejów Ziemi na ery i okresy
h) przedstawia podział surowców mineralnych
i) wymienia nazwy surowców mineralnych i ich występowanie w regionie, w którym mieszka
j) wymienia cechy ukształtowania powierzchni Polski
k) określa, w którym pasie rzeźby terenu jest położony region zamieszkania
l) wymienia czynniki wpływające na klimat Polski
m) wymienia termiczne pory roku
n) podaje na podstawie mapy tematycznej długość okresu wegetacyjnego i jego zróżnicowanie w Polsce
o) wskazuje na mapie wybrane rzeki Polski i podaje ich nazwy
p) podaje na podstawie mapy główne cechy sieci rzecznej w Polsce
q) wymienia największe i najgłębsze jeziora w Polsce i wskazuje je na mapie
r) wymienia na podstawie mapy największe sztuczne zbiorniki wodne w Polsce
s) wyjaśnia znaczenie terminu jeziorność
t) określa położenie Morza Bałtyckiego
u) charakteryzuje linię brzegową Morza Bałtyckiego
v) wskazuje na mapie główne zatoki, wyspy i cieśniny Morza Bałtyckiego

2. Ocena dostateczna:

Uczeń:

a) prezentuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego Polski
b) przedstawia podział Polski na regiony fizycznogeograficzne i wskazuje te regiony na mapie
c) prezentuje na podstawie mapy geologicznej przebieg strefy T–T na obszarze Europy
d) podaje przykłady ważnych wydarzeń geologicznych charakterystycznych dla każdej ery
e) wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych zasobów surowców mineralnych w Polsce
f) wymienia nazwy surowców mineralnych występujących w regionie, w którym mieszka
g) odczytuje informacje z krzywej hipsograficznej Polski
h) wymienia na podstawie mapy zlodowacenia w Polsce i ich zasięgi
i) omawia na podstawie map klimatycznych i klimatogramów cechy klimatu Polski
j) wymienia masy powietrza kształtujące warunki pogodowe w Polsce
k) wskazuje obszary nadwyżek i niedoborów wody w Polsce
l) wymienia główne cechy sieci rzecznej w Polsce
m) wymienia zalety śródlądowego transportu wodnego
n) omawia na podstawie map tematycznych rozmieszczenie jezior w Polsce
o) wskazuje na mapie ogólnogeograficznej przykłady poszczególnych typów jezior

p) omawia czynniki wpływające na temperaturę wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego
q) wskazuje najbardziej i najmniej zasolone rejony Morza Bałtyckiego

3. Ocena dobra:

Uczeń

a) przedstawia charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski
b) wymienia i wskazuje na mapie jednostki tektoniczne występujące na obszarze Polski oraz regionu, w którym mieszka
c) omawia na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski
d) omawia znaczenie gospodarcze głównych zasobów surowców mineralnych Polski
e) przedstawia cechy rzeźby terenu Polski i jej pasowy układ
f) opisuje na podstawie infografiki formy rzeźby polodowcowej
g) omawia zróżnicowanie przestrzenne temperatury powietrza, opadów atmosferycznych i okresu wegetacyjnego w Polsce
h) porównuje na podstawie mapy klimatycznej zimowe i letnie temperatury powietrza w Polsce
i) przedstawia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach Polski
j) opisuje asymetrię dorzeczy Wisły i Odry oraz wyjaśnia jej przyczynę
k) porównuje na podstawie fotografii i planów jeziora morenowe i rynnowe oraz podaje ich przykłady
l) opisuje funkcje sztucznych zbiorników wodnych
m) podaje przyczyny różnego zasolenia wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego
n) opisuje florę i faunę Morza Bałtyckiego
o) omawia formy ochrony Morza Bałtyckiego

4. Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

a) opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy charakterystyczne terytorium oraz granic Polski
b) omawia na podstawie tabeli i mapy tematycznej główne cechy budowy platformy wschodnioeuropejskiej
c) omawia na podstawie map geologicznych i różnych źródeł informacji ważniejsze wydarzenia geologiczne we własnym regionie
d) wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia surowców mineralnych w Polsce
e) omawia wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni Polski
f) charakteryzuje poszczególne pasy ukształtowania powierzchni Polski
g) wykazuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat w Polsce
h) ocenia gospodarcze konsekwencje długości trwania okresu wegetacyjnego w różnych regionach Polski
i) podaje skutki niedoboru wody w wybranych regionach kraju
j) omawia główne typy genetyczne jezior
k) omawia znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze (w tym turystyczne) jezior i sztucznych zbiorników w Polsce
l) ocenia stan środowiska przyrodniczego Bałtyku

5. Ocena celująca:

Uczeń:

a) ocenia konsekwencje położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski
b) charakteryzuje na podstawie informacji z różnych źródeł dowolny makroregion w Polsce
c) opisuje na podstawie mapy tektoniczno-geologicznej Europy budowę geologiczną Polski na tle europejskich jednostek geologicznych
d) omawia skutki orogenezy hercyńskiej w Europie
e) wyjaśnia geologiczne uwarunkowania tworzenia się i występowania surowców energetycznych

f) identyfikuje związki pomiędzy budową geologiczną Polski i własnego regionu a głównymi cechami ukształtowania powierzchni
g) porównuje ukształtowanie powierzchni w pasie nizin i pasie pojezierzy oraz wyjaśnia przyczyny tych różnic
h) przedstawia charakterystykę klimatologiczną wybranego regionu
i) dokonuje na podstawie informacji z różnych źródeł analizy zasobów wodnych w swoim regionie
j) przedstawia perspektywy rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce
k) wyjaśnia, dlaczego północna część Polski ma większą jeziorność niż reszta kraju
l) omawia działania, które przyczyniają się do poprawy środowiska przyrodniczego wód Bałtyku

Dział II: Ludność i urbanizacja w Polsce

1. Ocena dopuszczająca:
   Uczeń:
   a) podaje aktualną liczbę ludności w Polsce
   b) wskazuje na mapie województwa i ich stolice
   c) wymienia województwa o wysokim i niskim współczynniku przyrostu naturalnego
   d) podaje cechy piramidy wieku i płci ludności Polski
   e) podaje aktualną wartość wskaźnika gęstości zaludnienia w Polsce
   f) wymienia na podstawie mapy gęstości zaludnienia regiony silnie i słabo zaludnione
   g) wymienia obszary o dodatnim i ujemnym współczynniku salda migracji wewnętrznych w Polsce
   h) wymienia największe skupiska Polonii na świecie
   i) posługuje się terminami: aktywny zawodowo, bierny zawodowo, bezrobotny, stopa bezrobocia
   j) wyjaśnia znaczenie terminu współczynnik aktywności zawodowej
   k) wymienia ekonomiczne grupy wiekowe ludności
   l) wymienia podstawowe jednostki osadnicze
   m) posługuje się terminem wskaźnik urbanizacji
   n) podaje nazwy największych miast Polski
   o) podaje przykłady aglomeracji monocentrycznych i policentrycznych w Polsce
   p) wymienia województwa wysoko i nisko zurbanizowane

2. Ocena dostateczna:
   Uczeń:
   a) podaje przyczyny wyludniania się określonych regionów Polski
   b) wymienia poszczególne szczeble podziału administracyjnego Polski
   c) oblicza współczynnik przyrostu naturalnego
   d) porównuje na podstawie wykresu średnią długość życia Polek i Polaków
   e) podaje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ludności w Polsce
   f) omawia zróżnicowanie przestrzenne współczynnika salda migracji wewnętrznych w Polsce
   g) podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce
   h) wymienia czynniki wpływające na aktywność zawodową ludności
   i) podaje różnice między miastem a wsią
   j) prezentuje na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce
   k) wymienia główne funkcje miasta i podaje ich przykłady
   l) charakteryzuje osadnictwo wiejskie w Polsce

3. Ocena dobra:
   Uczeń:
   a) omawia na podstawie wykresu zmiany liczby ludności Polski
   b) analizuje zmiany liczby ludności w miastach i na wsiach
   c) omawia na podstawie mapy cechy podziału administracyjnego Polski
   d) analizuje na podstawie wykresu zmiany współczynnika przyrostu naturalnego ludności w Polsce
   e) podaje przyczyny starzenia się polskiego społeczeństwa

f) wymienia główne bariery osadnicze na obszarze Polski
g) omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce
h) wyjaśnia zmiany kierunków migracji wewnętrznych w Polsce
i) podaje główne kierunki współczesnych emigracji Polaków
j) oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego
k) analizuje na podstawie danych statystycznych strukturę zatrudnienia w Polsce
l) porównuje strukturę zatrudnienia we własnym województwie ze strukturą zatrudnienia w Polsce
m) określa przyczyny bezrobocia w Polsce
n) omawia najważniejsze cechy sieci osadniczej Polski
o) przedstawia czynniki rozwoju miast
p) opisuje współczesne funkcje wsi

4. Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

a) wyjaśnia przyczyny zmian liczby ludności Polski w latach 1946–2019
b) omawia na podstawie mapy zmiany liczby ludności w poszczególnych województwach
c) przedstawia konsekwencje zmian liczby ludności Polski
d) przedstawia zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego według województw
e) omawia przyczyny małej liczby urodzeń w Polsce
f) omawia główne cechy struktury demograficznej Polski według płci i wieku
g) omawia na podstawie map tematycznych wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rozmieszczenie ludności w Polsce
h) przedstawia pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych Polaków
i) analizuje przyrost rzeczywisty ludności Polski w przedziale czasowym
j) porównuje na podstawie wykresu współczynnik aktywności zawodowej Polski z wartościami dla wybranych krajów
k) wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności Polski
l) omawia zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce
m) analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i podaje przyczyny jego zróżnicowania
n) charakteryzuje czynniki wpływające na współczesne przemiany polskich miast
o) omawia przyczyny zmian w osadnictwie wiejskim w Polsce

5. Ocena celująca:

Uczeń:

a) omawia przyczyny zmian liczby ludności w swoim województwie w XXI w.
b) prognozuje skutki współczesnych przemian demograficznych w Polsce dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju
c) wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski
d) omawia skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce
e) opisuje przykłady wpływu ruchów migracyjnych na rozmieszczenie ludności w Polsce
f) wykazuje zależność struktury zatrudnienia od poziomu rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów w naszym kraju
g) omawia sytuację na rynku pracy we własnej miejscowości (gminie, powiecie)
h) określa wpływ przemian społeczno--gospodarczych na procesy urbanizacyjne i osadnictwo wiejskie w Polsce

Dział III: Gospodarka Polski

1. Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

a) wymienia na podstawie mapy obszary o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce
b) wyjaśnia znaczenie terminu rolnictwo ekologiczne
c) wymienia mocne i słabe strony rolnictwa ekologicznego

d) podaje liczbę gospodarstw ekologicznych w poszczególnych województwach
e) wyjaśnia znaczenie terminów: system wolnorynkowy, prywatyzacja
f) wyjaśnia znaczenie terminu innowacyjna gospodarka
g) wymienia główne działy i wyroby przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce
h) wymienia najważniejsze rodzaje transportu w Polsce
i) wyjaśnia znaczenie terminów: węzeł transportowy, terminal transportowy
j) wymienia główne węzły i terminale transportowe w Polsce
k) wymienia najważniejsze porty handlowe, pasażerskie i rybackie w Polsce
l) wymienia towary przeładowywane w polskich portach handlowych
m) wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Polski
n) wyjaśnia znaczenie terminu infrastruktura turystyczna

2. Ocena dostateczna:

Uczeń:

a) przedstawia regionalne zróżnicowanie przyrodniczych warunków rozwoju rolnictwa w Polsce
b) prezentuje na podstawie wykresu strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce
c) omawia cechy systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce
d) porównuje na podstawie wykresu liczbę gospodarstw ekologicznych oraz powierzchnię ekologicznych użytków rolnych w Polsce
e) omawia cechy polskiego przemysłu przed 1989 r.
f) podaje cechy przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce
g) omawia zróżnicowanie przestrzenne gęstości dróg według województw w Polsce
h) wskazuje na mapie Polski główne drogi wodne – rzeki, kanały
i) wymienia warunki rozwoju transportu wodnego
j) przedstawia cechy polskiej gospodarki morskiej
k) wymienia polskie obiekty znajdujące się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO
l) wymienia główne rodzaje zabytków kultury materialnej i niematerialnej

3. Ocena dobra:

Uczeń:

a) omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce
b) analizuje udział i miejsce Polski w produkcji wybranych artykułów rolnych w Unii Europejskiej
c) przedstawia przyczyny rozwoju rolnictwa ekologicznego
d) przedstawia i rozpoznaje oznakowanie żywności ekologicznej
e) podaje przyczyny przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.
f) omawia zmiany zatrudnienia w przemyśle według sektorów własności w Polsce
g) przedstawia rozmieszczenie ośrodków przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce
h) podaje przyczyny zmian w polskim transporcie
i) omawia zróżnicowanie sieci kolejowej w Polsce
j) charakteryzuje transport lotniczy w Polsce
k) porównuje na podstawie mapy ruch pasażerski w polskich portach lotniczych
l) omawia współczesne znaczenie morskich portów pasażerskich w Polsce
m) omawia strukturę przeładunków w głównych portach handlowych Polski
n) przedstawia czynniki warunkujące rozwój turystyki w Polsce
o) prezentuje na podstawie mapy zagospodarowanie turystyczne w różnych regionach Polski

4. Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

a) ocenia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa we własnym regionie
b) charakteryzuje wybrane regiony rolnicze w Polsce
c) wskazuje cele certyfikacji i nadzoru żywności produkowanej w ramach systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce
d) charakteryzuje skutki przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.

e) omawia na podstawie informacji z różnych źródeł wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz ich dynamikę w Polsce
f) uzasadnia potrzebę rozwijania nowoczesnych działów przemysłu
g) przedstawia przyczyny nierównomiernego rozwoju sieci kolejowej w Polsce
h) omawia rolę transportu w krajowej gospodarce
i) określa rolę transportu przesyłowego dla gospodarki Polski
j) charakteryzuje przemysł stoczniowy w Polsce
k) przedstawia stan rybactwa i przetwórstwa rybnego w Polsce
l) omawia znaczenie infrastruktury turystycznej i dostępności komunikacyjnej dla rozwoju turystyki
m) omawia rolę turystyki w krajowej gospodarce
n) ocenia walory przyrodnicze i kulturowe dla rozwoju turystyki wybranego regionu w Polsce

5. Ocena celująca:
Uczeń:
a) analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na możliwości przemian strukturalnych w rolnictwie Polski
b) przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce
c) ocenia wpływ przystąpienia Polski do Unii Europejskiej na rozwój przemysłu w naszym kraju
d) przedstawia hipotezy dotyczące perspektyw rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce
e) omawia znaczenie głównych węzłów i terminali transportowych w gospodarce kraju
f) opisuje specjalizacje polskich portów morskich
g) określa perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce
h) określa znaczenie lotnictwa w komunikacji krajowej i międzynarodowej
i) wykorzystuje mapę i odbiornik GPS do opisania atrakcji turystycznych na wybranej trasie

Dział IV: Stan środowiska i jego ochrona w Polsce

1. Ocena dopuszczająca:
Uczeń:
a) wymienia źródła zanieczyszczeń powietrza w Polsce
b) podaje przyczyny powstawania smogu
c) wymienia miasta w Unii Europejskiej najbardziej zanieczyszczone pyłami
d) wymienia rodzaje odpadów stanowiące zagrożenie dla środowiska
e) wyjaśnia główne motywy ochrony przyrody w Polsce
f) wymienia formy ochrony przyrody w Polsce
g) podaje na podstawie danych statystycznych liczbę obiektów będących poszczególnymi formami ochrony przyrody

2. Ocena dostateczna:
Uczeń:
a) przedstawia wielkość emisji ważniejszych zanieczyszczeń powietrza w Polsce
b) podaje przyczyny zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych
c) wskazuje na mapie przykłady parków narodowych, krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w Polsce

3. Ocena dobra:
Uczeń:
a) charakteryzuje na wybranych przykładach zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w Polsce
b) przedstawia konsekwencje emisji zanieczyszczeń powietrza
c) wymienia przyczyny degradacji gleb
d) opisuje walory wybranych parków narodowych
e) wymienia proekologiczne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego

4. Ocena bardzo dobra:

   Uczeń:

   a) wymienia sposoby ograniczenia zanieczyszczenia atmosfery
   b) analizuje produkcję odpadów przemysłowych i komunalnych w Polsce według województw
   c) wyjaśnia różnice w sposobie ochrony przyrody w parkach narodowych i rezerwatach przyrody
   d) wymienia przykłady współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody

5. Ocena celująca:

   Uczeń:

   a) wykorzystuje aplikację GIS do analizy stanu zanieczyszczenia powietrza w swoim regionie
   b) uzasadnia konieczność podejmowania globalnych działań na rzecz ochrony atmosfery
   c) uzasadnia konieczność własnych działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego